

PITELLEN
KYNÄÄ JOKA
VERSOO

HANNU HAUNINEN

**PITELN KYNÄÄ
JOKA VERSOO**

© 2023 Hannu Hauninen

Taitto ja kansi: Books on Demand

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-3397-4

PITELN KYNÄÄ
JOKA VERSOO

La belle époque

Yöuneni oli hyvä, luullakseni, koska en siitä mitään muista. Siksi tuo ajatus vieraalla kielellä tuossa ylhäällä. Uskon sen tarkoittavan kaunista aikaa tai aikakautta. Nukuin oikealla kyljelläni, kasvot länteen päin, mikä taas on hyvä asia evakon jälkeläiselle, sillä idässä asustaa pahuus. Toisaalta tämä ajatukseni ontuu pahasti, sillä vaimo nukkuu minuun nähden idässä ja se taas on hyvä asia, eli ei ihmisen yöelämä ole mitenkään yksinkertaista, ainakaan silloin kun siihen liittyy maailmanpolitiikka, suurvaltojen suhteet ja menetetty Karjala. Leikki sikseen, sillä parhaillaan istuin keskellä leikin tuoksinaa, eteisen lattialla kahden pienen pojan kanssa. Heillä oli meneillään kirppupeli, kaksi nuorinta lapsenlastani. Heidän äitinsä oli jo aikoinaan pelannut samaista peliä. Kyseiset kirput olivat pyöreitä ja litteitä muovisia 16 milliä halkaisijaltaan olevia nappulia. Niitä paineltiin 25 milliä halkaisijaltaan olevalla nappulalla. Kirppuja

oli neljä eri väriä ja niitä pyrittiin saamaan 3x4 senttiä oleviin lokeroihin, joita oli pelissä yhteensä 54 kpl. Lokeroiden pohjille oli kuvattu Disneyn hahmoja, Mikki, Roope, Aku, Putte-possu, Hessu ja monta muuta. Eniten pisteitä, eli 12 antoi Mikki, Putte taas pyöreän nollan. Eteisen pehmeä matto antaa kirpuille kunnon loikan, välillä liiankin hyvän ja silloin kirppu loikkaa lokerikon yli. Vuoron perään pojat ponnauttavat omia kirppujaan, toisella on siniset ja toisella vihreät. Kova ähinä kuuluu kun he konttaavat pelin ympärillä ja minä lasken tuloksia. Tuntuu ettei mikään ole muuttunut, olen ollut samassa tilanteessa ennenkin, vain pelaajat ovat vaihtuneet. Ajan ulottuvuus, tunnit, päivät, vuodet. Kevät parhaillaan pyrkii synnyttämään uutta ke-sää ja auringonsäde osuu keskelle peliä. Lumet katoavat, aika on lempeä mestari. Isoveli johtaa, mutta pikkuveli on sitkeä, hän pyrkii saamaan kirppunsa Mikkiin. Minä suljen silmäni. Tommy, Tommy, ei sielu ole kevyt, se on vain sana. Ei tuulta voi hyväillä, mutta tuuli puolestaan voi tehdä mitä vain. Kaikki mitä minä omistan

kirjataan joskus menetetyksi. En minä suuria luule, uskottele linnunradalla juustoa olevan, mutta kiireisten muurahaisten kanssa voisin pari sanaa vaihtaa. En kävele vetten päällä, edes unissani. Minun sydämeni ei rakasta, ei vihaa, se vain pumppaa ja pumppaa ja siksi se on minulle niin rakas. Perille päästäkseen on eksyttävä tieltä, onneksi on olemassa kartta. Vapaus on kuin vesi, ilman sitä tulee jano, pitää lähteä liikkeelle, etsiä ja taistella. Elämänvirta, verisuoni, ei sen ihmeellisempää ja kuitenkin suuri ihme. Kohtasin katoksessa varpushaukan, se oli pistänyt poskeensa tali-tiaisen. Haukka lennähti väliaidalle, vilkaisi taakseen, tuima katse kertoi, olet äijä myöhässä. Sitten se lähti lentoon, hyvin syöneenä. Minä palaan tähän hetkeen. Peli on ratkeamassa. Pikkuveli Moro osuu Mikkiin ja isovelji Jermua sapettaa. Nousen seisomaan, jalkoja puuduttaa. Kävelen olohuoneeseen, katselen takapihalle. Pöydälle on unohtunut aikakauslehti jota tuuli nyt selailee. Horisonttini on hyvin lähellä. Eteisestä kuuluu riemukas huuto, myös Jermu on osunut Mikkiin, nyt on taistelu voitosta

kuumimmillaan. Mieleeni hiipii Gösta. Hän etsi elämässään lohtua, mutta törmäsi aina teoriaan, jäi eräänlaiseen odotushuoneeseen. Gösta parka uskoi olevansa kotalon yläpuolella ja valitsi silti aina väärän tien. Hän kulki pisteestä A pisteeseen B, vaikka olisi pitänyt valita vaikkapa piste C tai D. Lopulta hän löysi ulospääsytien, vihreän valon, portin ja sillan, eikä hän koskaan enää palannut. Hänestä jäi parhaiten mieleeni ajatus, että unet ovat ainoat, joista hänen ei ole tarvinnut elämänsä aikana maksaa. Istuin taas viikareiden pariin, kaikki kirput olivat lokeroissaan. Laskin ensin Moron pisteet ja sitten Jermun, jälkimmäinen voitti kuudella pisteellä. Minun piti pelata korttini oikein ja mietin mukamas hetken, tehden kiivasta aivotyötä tiukan ottelun lopputuloksesta. Sitten hie-man ihmetellen totesin poikien päätyneen tasatulokseen. Jermu näytti epäilevältä, hän ei ollut ehtinyt itse laskea pisteitä, mutta Moro aloitti iloisen voitontanssin. Lopulta Jermukin tyytyi tilanteeseen, olihan myös hän voittaja, kultaa saanut. Nyt pantiin kirput kaappiin ja esiin otettiin

muovisotilaat. Nämä poikani vanhat lelut olivat hyvin suosittuja. Sotilaiden lisäksi oli monenlaista kalustoa, tykkejä, panssarivaunuja ja vielä muutama lentokonekin. Poikani ja hänen poikansa Olkku olivat monet kerrat näillä leikkineet ja minä toiminut ylimpänä tuomarina taistelujen suhteen. Sotilaita oli eri maista, saksalaisia, brittejä, amerikkalaisia ja myös venäläisiä. Olin aina muuntanut taistelut nykyaikaan, eli venäläiset vastaan muut, olin siis aikaani edellä. Jo kauan sitten, jolloin itse leikin vastaavilla armeijoilla, olivat vastakkain venäläiset ja oikeat liittoutuneet, eli hieman kuin ennakoiden Venäjän ja Natomaiden vastakkainasettelun. Nyt Moro suostui olemaan venäläiset, ehkä siksi, että hän sai vanhan peltisen panssarin T-34:n. Se piti oikeanlaista surinaa vauhtipyörällään, muoviset olivat hiljaisia. Pojat asettelivat sänkymme päälle omat joukkonsa. Täkit ja tyynyt saivat päiväpeitteen alla muodostaa vaihtelevan maaston, Morolle riitti jopa esteitä, hiekkasäkkejä ja piikkilankaa, muovista toki nekin. Tässä leikissä suurin hauskuus oli kun molemmat puo-

lillaan pyrkivät piilottamaan omat sotilaansa ja kalustonsa peitteen poimuihin. Moni saattaa paheksua moista sodalla leikkimistä, mutta minä olen aina ollut erimielistä, eikä jälkeläisistäni ole tullut sotahulluja, päinvastoin esimerkiksi Olku on kiinnostunut historiasta. Ihmiselämää on verrattu kynttilän palamiseen, epävarmaan ja kenties nopeastikin sammuvaan. Näitä pieniä poikia katsoessani mietin, miten paljon ja millaisia hulluja diktaattoreita he joutuvat ja ehtivät elämänsä aikana näkemään. Moron venäläiset lähtivät hyökkäämään kahden tankin tukemina, kova räihinä oli päällä ja kummankin pojan suusta kuului ammunnan ja räjähdysten ääniä. Minä toimin tuomarina ja arpakuutiolla katsottiin tappioita 1–3 toi ammuntaan huteja, kun taas 4–6 antoi osumia. Moro menetti molemmat tankkinsa, mutta suojassa lymynnyt T-34 tuhosi Jermun miehiä ja tykin. Sitten Morolta irtosi todellinen pommi, hänen suustaan lensi päiväpeitteelle räkäklippi. Moro pelästyi, mutta minä lohduttelin, että kaikkea sattuu ja hain keittiöstä talouspaperia. Pyyhin klim-

pin pois ja taistelu jatkui. Mieleeni tulhah-
tivat ne monet kerrat jolloin itseltäni oli
moinen yskös karannut. Autolla ajaessa
melko usein joko hihaan tai sitten kouraan,
mutta myös neljä varsin ikävää tapausta
muistan vuosien varrelta. Ensimmäinen
oli isoäitini luota, olin silloin vielä nuoru-
kainen ja tulin äitienpäivänä käymään.
Hänen suuressa porstuassaan istuskeli
muutama serkkuni. Tervehdin heitä sa-
malla yskäisten ja komeassa kaaressa lensi
kellertävä limakasa mamman räsymatolle.
Sisääntuloni olisi saanut olla paljon kun-
niakkaampi. Serkut olivat aivan hiljaa ja
hiljaa minäkin liman pyyhkäisin matolta,
onneksi taskussani oli kankainen nenä-
liina. Selässäni tunsin kuumoittavia kat-
seita ja niine hyvineni liukenin sisätiloihin.
Meinasivat serkut varmaan, että olipa retee
saapuminen. Koskaan ei asiasta puhuttu,
mutta mielestä ei moinen lähde. Mielessä
pysyi myös kouluajoilta ruotsinkielen lause
”spotta ej på golvet.” Moron lentokone
hyökkäsi Jermun joukkoja vastaan. Tässä
taistelussa ei haitannut, vaikka venäläisillä
oli käytössään Eurofighter- merkinen eng-

lantilaiskone. Moron kone hyökkäsi Jermun panssareita vastaan, mutta osumia se ei saanut, sillä noppa antoi numeron kaksi. Jermun ilmatorjunta vastasi rajusti hyökkäykseen ja kutosella Moron kone syöksyi maahan. Moron joukot alkoivat perääntyä ja keräytyivät pienen tyynyn suojiin. Jermun armeija aloitti hyökkäyksen kahdelta suunnalta ja tilanne alkoi vaikuttaa liittoutuneiden osalta varsin myönteiseltä. Kova ampuminen jatkui kumpaisenkin suulla. Minä aloin muistella räkätapausta numero kaksi. Olin myynyt oman osakkeeni Turusta ja tuoreen vaimoni kanssa majoituimme anoppilaan muutamaksi kuukaudeksi, odottelemaan uuden yhteisen kotimme valmistumista. Appiukko fiksasi meille kolmesta pienestä huoneesta mukavan tilan ja niinpä saatoimme elellä leppoisasti vaimon nuoruuden kodin suojissa. Olimme saunassa, talon alakerroksessa. Vaimo meni pesuhuoneen puolelle ja minä istuskelin lauteilla ja silloin tuo kirottu krohaus tuli. Kelpo klimppi lensi suoraan kiuaskiville. Pieni paniikki iski, sillä tuo pieni pirulainen alkoi kiehua, sihistä ja rus-

kistua ja mikä pahinta, se alkoi myös levittää tuoksua saunan puolelle. Heitin epätoivoisena vettä kiukaalle niin paljon kuin kroppa löylyä vain sieti, mutta pienenevä kasa levitti pahenevaa katkua. Yritin kauhalla kääntää kiuaskiveä, mutta en onnistunut, siispä lisää löylyä. Vaimo tuli pesupuolelta ja haistoi katkun oitis, sen syytätivaten. Tekeydyin täysin tietämättömäksi ja yritin tehdä syyllistä veden joukossa olleesta vaimon pitkästä hiuksesta. Se kelpasi, hieman epäilevästi ja koska klimppi oli kiehunut ja savunnut miltei kokonaan näkyvistä, ei syyllisen selville saaminen ollut helppoa. Vaimo ihmetteli kyllä sitä, miten voimakas katku yhdestä hiuksesta saattoi tulla ja minä myöntelin parhaani mukaan. Saimme oman saunottelumme hoidettua ja seuraavaksi lauteille änkesi appiukko. Olin jo ehtinyt täysin rauhoittua tapauksesta, kunnes tämä möreästi puhuva suurikokoinen mies saapui saunasta ihmetellen kauheaa käryä. Vaimo tarjosi hänelle syyksi pitkää hiustaan ja se kelpasi juuri ja juuri. Minä olin hiljaa, minullehan ei tullut mieleen mitään järkevää selitystä tälle ar-

voitukselle, ainakaan enää tässä vaiheessa. Moron ja Jermun taistelu alkoi olla ratkaisua vailla. Venäläiset yrittivät vimmatusti viimeisillä tankeillaan kääntää taistelun kulkua. Kaksi Centaurionia Jermu menetti Moron raskaan tankin tulituksessa, mutta sitten Jermun hyvin sijoittunut sinkomies tuhosi tämän tankin ja venäläisten usko alkoi horjua. Minä kehuin Jermun lähitorjuntamiehen toimintaa rohkeaksi ja taitavaksi. Pojat pyörittivät noppaa ja kaatuneita tuli molemmin puolin. Minä muistelin kolmatta sylkäisyä, mieleenjäännyttä. Olin silloin kotona ja hain jotain vaatehuoneesta, jossa on ahdas tila. Käännyin takaisin ovelle ja silloin taas kröhäys. Mihin se piru nyt lensi, missään tapauksessa kyseistä läjää ei voi, eikä saa jättää löytymättä. Konttasin lattialla, katsellen hyllyjen alta ja jalkalistojen vierustoja, mutta mitään ei löytynyt, sitten ylös ja alahyllyn tarkistus, omia puseroita, sitten väliseinä ja hylly jossa oli pari laatikkoa, vaimon hepeneitä ja bingo, siinä päällimmäiselle pikkuhousulle oli sylky iskenyt. Voi helvetti taisin todeta ääneen. Ei siinä auttanut muuta kuin napata housut

ja luikkia pesuhuoneeseen huuhtomaan tuo tarrautuja viemäriin. Ainakin omasta mielestäni pyykkäykseni onnistui varsin hyvin ja niin ripustin housut narulle kuivumaan. Niistä ei sen enempää juttua tullut, onneksi. Neljäs sylkykatastrofi onkin sitten ehdottomasti pahin. Olin työpaikallani, saanut kaupat asiakkaan kanssa tehtyä ja matkalla kassalle. Asiakas edelläni etenimme, kun tuo helvetillinen räkä halusi ulos suustani. Sydän jätti varmasti pari lyöntiä väliin tajutessani, että nytpä sattui ja pahasti. Klimppi iskeytyi alaviistoon ja suoraan edellä kulkevan asiakkaan lahkeeseen. Minun onneni tässä hirveässä hetkessä oli, että tällä miehellä oli päällään haalarit ja ehkä toiset housut siellä alla. Räkä tarttui tavoilleen täysin uskollisesti lahkeeseen, eikä asiakas onneksi tuntenut jalassaan kosketusta. Myöhemmin olen miettinyt vaihtoehtoja, eli mitä jos edelläni olisi ollut mies lyhyissä sortseissa, nainen ohuissa sukkahousuissa tai jotakin vastavaa, miten tuon sylkemisen olisin voinut selittää? Nyt menimme kassalle, ilmoitin maksettavan summan ja poistuin toiselle

puolelle. Nyt vain niin sanotusti pelko perseessä odottelin asiakkaan paluuta. Hän tuli aivan normaalisti, otti ostoksensa, kiitti palvelusta ja meni ulos, sama kaamea räkä lahkeessaan. Seuraava asiakas tuli jo esittämään toiveensa, mutta minun oli pakko viivytellä palvelusta sen verran, että ehdin nähdä tämän onnettoman räkäuhrin ajavan autollaan pois pihalta. Näitä erikokoisia limapalloja on elämässäni lennellyt sinne ja tänne, mutta nämä neljä tapausta ovat jääneet mieleeni, vain puhkeava dementia ne saattaa pyyhkiä muistista. Nyt oli taas hyvä siirtyä venäläisten viimeisiin hetkiin, he olivat menettäneet kaiken raskaan kalustonsa ja Jermun liittoutuneet tuhosivat yksittäisiä taistelijoita. Kerroin pojille kuinka suomalaiset onnistuivat Tali - Ihantalassa sodan aikana pysäyttämään vahvan venäläisen armeijan, tykistöllä ja yksittäisillä rohkeilla taistelijoilla, vähäisillä tankeilla ja ilmavoimilla. Pojat kuuntelivat silmät pyöreinä, he ovat todella vastaanottavaisia ja nyt kun heille kertoo totta, ei liioittele, mutta antaa heille näkemyksen suomalaisesta urheudesta ja si-

Tämä kirja kertoo miehen elämästä, hänen tunteistaan, mielipiteistään ja myös hänen rakkaista lähimmäisistään. Tarina kulkee kidekoneesta tekoälyyn, pienistä salaisuuksista suuriin kysymyksiin. Pienen ihmisen kokema voimattomuus ympäröivän maailman rattaiden puristuksessa saa aikaiseksi kysymyksiä, joihin lukijan kannattaa paneutua. Teos kuljettaa lukijansa kirppupelistä mystiikan kautta sodan kauheuksiin.

BoD

